

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

24 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Roman Trzaskowski (przewodniczący)

SSN Władysław Pawlak (sprawozdawca)

SSN Karol Weitz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 24 maja 2024 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej Banku
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z 18 lutego 2022 r., V ACa 158/19,
w sprawie z powództwa A. P.
przeciwko Bankowi
o zapłatę,

1. oddala skargę kasacyjną;

2. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2700 (dwa tysiące siedemset) zł z odsetkami w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia pozwanemu niniejszego orzeczenia do dnia zapłaty, tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.

(E.C.)

Władysław Pawlak

Roman Trzaskowski

Karol Weitz

UZASADNIENIE

Powódka A.P. w pozwie wniesionym przeciwko Bank S.A. w W. domagała się zapłaty kwoty 174 211,04 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia złożenia pozwu, z uzasadnieniem, że w związku z nieważnością zawartej z pozwanym umowy kredytowej z 8 sierpnia 2008 r., spowodowanej abuzywnymi klauzulami przeliczeniowymi na walutę obcą, ma prawo żądać zwrotu spełnionych przez nią świadczeń, tj. spłaconych w wykonaniu tej umowy rat kredytowych.

Wyrokiem z 19 listopada 2018 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach procesu.

Sąd pierwszej instancji ustalił, że przed zawarciem spornej umowy kredytowej powódka korzystała z kredytów, w tym z kredytów waloryzowanych do CHF. W 2008 r. postanowiła skonsolidować zobowiązania kredytowe zaciągnięte na budowę domu, zakup i remont mieszkania oraz na cele konsumenckie i w tym celu postanowiła zaciągnąć kredyt u pozwanego, w którym miała rachunek bankowy. Pracownik pozwanego przedstawił jej ofertę kredytu w PLN, a także ofertę kredytu waloryzowanego w walucie obcej oraz wskazał powódce na kredyt indeksowany w CHF, jako najlepsze rozwiązanie z uwagi na wysokość oprocentowania i fakt, że CHF jest walutą dość stabilną. Przedstawił też symulacje rat kredytowych w przypadku kredytu waloryzowanego w CHF i Euro oraz kredytu w PLN, a także poinformował ją, że jeśli oprocentowanie w Szwajcarii będzie się zmieniało, to rata kredytu również się zmieni.

23 czerwca 2008 r. powódka złożyła w Banku S.A. wniosek o udzielenie kredytu hipotecznego na refinansowanie innych zobowiązań kredytowych w kwocie 340 746,28 zł, powiększonej o ubezpieczenie Pakiet [...] i koszty okołokredytowe w wysokości 28 090,01 zł i jako walutę kredytu wskazała CHF, mając możliwość wyboru także PLN, USD, Euro i GBP. Wówczas powódka prowadziła jednoosobową działalność gospodarczą oraz była współnikiem w spółce jawnej, a jej średni dochód miesięczny wynosił 7256 zł netto. W tym czasie powódka spłacała

kredyt hipoteczny waloryzowany do CHF zaciągnięty w Banku S.A. w 2006 r. w kwocie 272 700 zł, a także kredyt mieszkaniowy w PLN zaciągnięty w 2006 r. w Bank w P. w kwocie 86 000 zł oraz kredyt konsumencki w PLN zaciągnięty w tym Banku również w 2006 r. w kwocie 50 000 zł

W dniu 8 sierpnia 2008 r. powódka zawarła z Bankiem S.A. w W. (który zmienił nazwę na Bank S.A. w W.) umowę kredytu konsolidacyjnego dla osób fizycznych „M.” w kwocie 374 000 zł, waloryzowanego do franka szwajcarskiego (CHF) kursem kupna tej waluty określonego w tabeli kursowej kredytodawcy (w chwili zawarcia umowy kwota kredytu wyrażona w walucie krajowej odpowiadała 186 701,28 CHF), na cele wskazane we wniosku kredytowym, na okres do 7 sierpnia 2026 r., oprocentowanego według zmiennej stopy, w skład której wchodziła stawka bazowa LIBOR 3M i stała marża wynosząca 2,25%; na dzień zawarcia umowy oprocentowanie to wyniosło 5,03%, z tym zastrzeżeniem, że w okresie ubezpieczenia kredytu oprocentowanie zostało zwiększone o 1,5%. Według postanowień umowy raty kapitałowo-odsetkowe miały być spłacane w PLN, po uprzednim przeliczeniu z CHF po kursie sprzedaży określonym w tabeli kursowej kredytodawcy. Integralną część umowy kredytowej stanowił Regulamin udzielania kredytu hipotecznego dla osób fizycznych w ramach – M. (dalej: „Regulamin”).

Kredyt został uruchomiony 19 sierpnia 2008 r. Zgodnie z umową wypłata kredytu miała nastąpić w PLN i kwota 226 000 zł miała zostać przekazana na rachunek prowadzony w Banku M. S.A., kwoty 75 050 zł i 45 200 zł na rachunki prowadzone w Bank w P., kwota 5163 zł na pokrycie składki ubezpieczeniowej, zaś kwota 22 586,29 zł na rachunek powódki w celu jej wykorzystania na dowolny cel.

Powódka była świadoma tego, że kredyt jest indeksowany do CHF i zapoznała się z umową kredytową przed jej podpisaniem. Nie dopytywała się, w jaki sposób kredytodawca będzie przeliczał kurs CHF na PLN przy wypłacie kredytu i jego spłacie. Była też świadoma ryzyka kursowego, choć zakładała, że różnice kursowe będą niewielkie. Zdecydowała się na kredyt indeksowany do CHF ze względu na niższe raty kredytowe. W umowie (§ 29) zostało zawarte oświadczenie powódki jako kredytobiorcy o dokładnym zapoznaniu jej z kryteriami zmiany stóp

procentowych oraz z zasadami modyfikacji oprocentowania kredytu, a także z ryzykiem kursowym oraz wynikającymi z tego konsekwencjami dla wysokości kosztów obsługi kredytu.

Pozwany Bank ustala tabele kursowe dla kredytów waloryzowanych walutą obcą każdego dnia zwykle o godz. 8:00 na podstawie notowań z rynku międzybankowego prezentowanych w serwisach internetowych R. i B. oraz dodaniu do średnich kursów ustalonego przez zarząd banku spreadu walutowego. Kursy w tabeli kursowej pozwanego Banku są oparte na kursach rynkowych i zmieniają się zgodnie ze zmianami rynku, w tym ze zmianami kursu średniego NBP. Dokonując transakcji walutowych z klientami, związanymi z uruchomieniem i spłatą kredytu waloryzowanego walutą obcą, pozwany Bank dokonuje równoległych transakcji na rynku międzybankowym.

Sąd Okręgowy nie podzielił stanowiska powódki, że sporna umowa w zakresie mechanizmu indeksacji jest nieważna, jak także iż kredytodawca nie dopełnił w należyty stopniu obowiązków informacyjnych, m.in. w zakresie ryzyka walutowego. W konsekwencji Sąd pierwszej instancji wyjaśnił, że nie mogły odnieść zamierzonego skutku prawnego zarzuty nieważności umowy kredytowej, w rozumieniu art. 58 § 1 k.c. Ponadto Sąd *a quo* uznał, iż wprowadzie według zapisów umownych kredytodawca przyznał sobie prawo do przeliczania zobowiązania powódki po kursie określonym w tabeli kursowej tego banku i do jednostronnego regulowania wysokości rat kredytu waloryzowanego kursem CHF poprzez wyznaczanie w tabelach kursowych kursu sprzedaży CHF oraz wartości spreadu walutowego, stanowiącego różnicę pomiędzy kursem sprzedaży a kursem zakupu waluty obcej, ale nie ma podstaw do przyjęcia, że postanowienia te rażąco naruszały interesy powódki jako konsumenta w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. Powódka nie udowodniła, że zastosowany przez pozwanego kurs waluty do przeliczenia kredytu po jego uruchomieniu znacząco odbiegał od kursów stosowanych przez inne jednostki finansowe, a tym samym nie zdołała wykazać, aby były to kursy dowolne. Tak samo postanowienia dotyczące sposobu przeliczania rat kapitałowo-odsetkowych nie mogą być uznane za rażąco naruszające interesy powódki, tym bardziej, że nie przedstawiła ona żadnych dowodów wykazujących, iż zastosowane przez pozwany Bank kursy sprzedaży przy rozliczaniu spłaty kredytu były zawyżone

w stosunku do innych obowiązujących na rynku. Niezależnie od tego nawet gdyby uznać klauzule przeliczeniowe za abuzywne, to powódka nie wykazała wysokości roszczenia, a w szczególności rynkowego kursu waluty przeliczeniowej.

Z powyższym rozstrzygnięciem nie zgodziła się powódka, wnosząc apelację. W odpowiedzi pozwany wniósł o jej oddalenie, a w kolejnym piśmie procesowym, na wypadek uwzględnienia zarzutów powódki w przedmiocie nieważności umowy kredytowej, zgłosił zarzut zatrzymania świadczenia, które w razie uwzględnienia roszczenia objętego powództwem przysługiwać będzie powódce od pozwanego, do czasu zaoferowania pozwanemu zwrotu świadczenia w postaci kwoty wypłaconego kredytu w wysokości 374 000 zł, powołując się też na złożenie powódce oświadczenia o charakterze materialno-prawnym.

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z 18 lutego 2022 r. zmienił częściowo wyrok Sądu Okręgowego w ten sposób, że zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 174 211,04 zł, za jednoczesnym zaoferowaniem przez powódkę pozwanemu kwoty 374 000 zł, oraz zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 6400 zł tytułem kosztów procesu. W pozostałym zakresie oddalił apelację i orzekł o kosztach postępowania apelacyjnego.

Sąd drugiej instancji powołując się na przepisy dyrektywy Rady nr 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach zawieranych z konsumentem (dalej: „dyrektywa 93/13”) oraz wybrane judykaty Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Sądu Najwyższego wyjaśnił, że wbrew wywodom Sądu pierwszej instancji pozwany Bank nie dopełnił obowiązków w zakresie takiego sformułowania postanowień określających główny przedmiot umowy, aby konsument był w stanie zrozumieć ekonomiczne konsekwencje zobowiązań, jakie przyjmuje na siebie zawierając tego rodzaju – jak w tej sprawie – umowę kredytową. W konsekwencji powódce została narzucona klauzula walutowa oraz nastąpiło rażące naruszenie jej interesów poprzez brak informacji o ryzyku kursowym, pozwalającej na świadome podjęcie decyzji co do wyboru oferty kredytowej, a w efekcie narażenie jej na nieprzewidywalne i nieograniczone ryzyko kursowe, skutkujące wzrostem jej zobowiązania, mimo wykonywania umowy zgodnie z jej treścią przy jednoczesnym zdjęciu tego ryzyka z będącego profesjonalistą

na rynku finansowym kontrahenta. Według Sądu odwoławczego stwierdzenie abuzywności ryzyka walutowego skutkuje tym, że utrzymanie umowy w pozostałej części nie jest możliwe i odnosi się to także do klauzul przeliczeniowych, w których nie da się wydzielić elementu normatywnie mogącego stanowić podstawę do utrzymania co do zasady systemu waloryzacji. Ponadto zdaniem Sądu Apelacyjnego klauzule przeliczeniowe również mają charakter abuzywny, a to z uwagi na ich niejednoznaczność i niejasność, tym bardziej że wynikający z nich mechanizm waloryzacji został powódce narzucony. W związku z czym również wyeliminowanie abuzywnych klauzul przeliczeniowych uniemożliwia utrzymanie umowy w mocy w pozostałej części, zwłaszcza że powódka w toku postępowania odwoławczego nie wyraziła woli utrzymania w mocy niedozwolonych postanowień umowy kredytowej.

W skardze kasacyjnej pozwany kwestionując rozstrzygnięcie Sądu drugiej instancji w części uwzględniającej apelację i orzekającą o kosztach postępowania odwoławczego wniósł o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Zarzucił naruszenie: 1) prawa procesowego, tj. art. 15zż¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: „ustawa z dnia 2 marca 2020 r.”) w brzmieniu ustalonym ustawą z dnia 28 maja 2021 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (dalej: „ustawa z 28 maja 2021 r.”) oraz art. 367 § 3 k.p.c., art. 391 § 1 k.p.c., art. 398¹⁰ k.p.c. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP oraz art. 6 ust. 1 Europejskiej konwencji praw człowieka i podstawowych wolności (dalej: „Konwencja”), a ponadto art. 2 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (dalej: „TFUE”) i art. 49 Traktatu o Unii Europejskiej (dalej: „TUE”) przez: - dokonanie w trakcie postępowania apelacyjnego zmiany składu orzekającego z trzech sędziów na jednego sędziego (odejście od zasady kolegialności), a w konsekwencji obniżenie standardu ochrony prawnej w sprawach rozpatrywania środków zaskarżenia oraz naruszenie zasady niezmienności składu orzekającego, co nastąpiło w oparciu o nieprawidłowe założenie, że art. 15zż¹ ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. ma zastosowanie do spraw wszczętych przed wejściem w życie tego przepisu, a gdyby przyjąć wykładnię odmienną, to przepis ten powinien być uznany za sprzeczny z Konstytucją

i powołanymi przepisami k.p.c., Konwencji i TUE; - naruszenie prawa do sądu, rozumianego jako rozpoznanie sprawy przez właściwy skład, oraz naruszenie prawa do niezależnego sądu, które odnosi się także do składu rozpoznającego sprawę, zważywszy że rozpoznanie sprawy przez skład kolegiálny stwarza większe gwarancje niezawisłości i bezstronności sędziów oraz wnikliwego i wszechstronnego rozpoznania przez nich konkretnej sprawy, co w konsekwencji doprowadziło do nieważności postępowania na podstawie art. 379 pkt 4 k.p.c.; 2) prawa materialnego, tj. art. 385¹ § 1 przez nieprawidłowe ustalenie treści przesłanki jednoznaczności, w ten sposób, że dla oceny jednoznaczności postanowień umowy zawartej z konsumentem pojmowanej w sposób szeroki – jako możliwości rozpoznania istoty ryzyka zmian kursowych przy uwzględnieniu treści umowy oraz przekazanych informacji, nie mają znaczenia kompetencje i doświadczenie konsumenta, jak również pozostałe indywidualne cechy konsumenta (np. bogata historia kredytowa), a ponadto okoliczność, iż świadomość zmienności kursów walut obcych i ich nieprzewidywalności jest uznawana za powszechną, również wśród konsumentów, co skutkowało niewłaściwym zastosowaniem art. 65 § 1 i 2 k.c. i pominięciem wykładni umowy w jej wiążącej części okoliczności, że powódka podjęła świadomą i rozważną decyzję o wyborze rodzaju kredytu, w którym występuje ryzyko walutowe, a informacje przekazane przez kredytodawcę o ryzyku walutowym powinny być uznane za wystarczające; art. 385¹ § 1 k.c. oraz art. 385² k.c. przez przyjęcie, że postanowienia umowy zawierające odniesienie do tabeli kursowej kredytodawcy (określane łącznie jako klauzula spreadu walutowego) stanowią niedozwolone postanowienia umowne, podczas gdy nie ma podstaw do uznania, że kwestionowane postanowienia były sprzeczne z dobrymi obyczajami lub że rażąco naruszyły interes powódki wyłącznie z uwagi na hipotetyczne (choć nierzeczywiste) ryzyko, że kredytodawca nadużywał prawa do ustalania kursu w tabeli kursowej oraz będzie ustalał te wskaźniki całkowicie w oderwaniu od realiów rynkowych; art. 385¹ § 2 k.c. przez przyjęcie, że umowa kredytowa jest w całości nieważna (bezskuteczna) w wyniku bezskuteczności postanowień określających główny przedmiot umowy zgodnie z tym przepisem, podczas gdy przepis ten wprost stanowi, że strony są związane umową w pozostałym zakresie, tj. z wyłączeniem postanowienia uznanego za niedozwolone; art. 5 k.c., art. 6 dyrektywy 93/13

w zw. z art. 2 oraz art. 32 Konstytucji RP oraz art. 2 i 3 TUE przez uwzględnienie powództwa pomimo, że: - powódka w całości spłaciła kredyt, a zatem umowa kredytu powinna być uznana za wykonaną, co oznacza, że stosunek umowny nawiązany pomiędzy stronami wygasł i wobec tego nie mógł być kwestionowany, choćby przez wzgląd na zasadę pewności prawa; - powódka kilkakrotnie korzystała z kredytów walutowych w CHF, w tym w czasie, gdy kurs CHF spadał i wówczas nie kwestionowała ich ważności, a w konsekwencji zgłoszone przez powódkę w niniejszym procesie roszczenie i oczekiwane sankcje powinny być uznane za nadużycie prawa podmiotowego, jako sankcje nadmierne i nieproporcjonalne do powagi naruszenia; art. 358 § 2 k.c. w zw. z motywem 13 dyrektywy 93/13 przez zanegowanie możliwości wykonania zobowiązania przy uwzględnieniu normy określającej wartość waluty obcej przez zastosowanie kursu średniego NBP, pomimo że wskazana norma dyspozytywna (uwzględniając również fakt jej obowiązywania od 24 stycznia 2009 r.) korzysta z domniemania uczciwości, a zatem zastosowanie jej przy wykładni umowy, uznanej za częściowo bezskuteczną, prowadzi do przywrócenia równowagi kontraktowej i powinno być uznane za dopuszczalne na podstawie norm prawa unijnego i krajowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kolegialność składu orzekającego, będąca ugruntowaną zasadą w postępowaniach odwoławczych, zapewnia wyższy standard kontroli odwoławczej, pozwala bowiem na kształtowanie się decyzji w drodze dyskursu i ścierania stanowisk, umacnia bezstronność, niezależność i niezawisłość orzekania oraz zwiększa legitymację rozstrzygnięcia sądu w odbiorze społecznym, a tym samym jest pożądana z punktu widzenia właściwej ochrony praw stron i uczestników postępowania (zob. uchwała Sądu Najwyższego z 1 lipca 2021 r., III CZP 36/20, OSNC 2021, nr 11, poz. 74 i powołane tam judykaty). W związku z pandemią COVID - 19 ustawą z dnia 2 marca 2020 r. w wersji obowiązującej od dnia 3 lipca 2021 r. (por. art. 4 ustawy z dnia 28 maja 2021 r. postanowiono, że w czasie obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19 oraz w ciągu roku od odwołania tego z nich, który obowiązywał jako ostatni, w sprawach rozpoznawanych według przepisów k.p.c. w pierwszej i drugiej instancji sąd rozpoznaje sprawy w składzie jednego sędziego, z wyjątkiem spraw

rozpoznawanych w składzie jednego sędziego i dwóch ławników; prezes sądu mógł zarządzić rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów, jeśli uznał to za wskazane ze względu na szczególną zawłość sprawy lub precedensowy jej charakter (zob. art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4, uchylony art. 28 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Dz. U. poz. 1860). Na gruncie tych przepisów w judykaturze Sądu Najwyższego wypowiedziano pogląd, że odstępstwo od zasady kolegalności składu sądu odwoławczego nie jest równoznaczne z oczywistym naruszeniem art. 45 ust. 1 Konstytucji RP (zob. uzasadnienie postanowienia z 29 kwietnia 2022 r., III CZP 77/22). Ostatecznie w związku z licznymi rozbieżnościami w orzecznictwie, Sąd Najwyższy w uchwale składu siedmiu sędziów z 26 kwietnia 2023 r. - zasada prawna - III PZP 6/22, wyjaśnił, że rozpoznanie sprawy cywilnej przez sąd drugiej instancji w składzie jednego sędziego ukształtowanym na podstawie art. 15 zzs¹ ust. 1 pkt 4 ustawy covidowej ogranicza prawo do sprawiedliwego rozpatrzenia sprawy (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP), ponieważ nie jest konieczne dla ochrony zdrowia publicznego (art. 2 i art. 31 ust. 3 Konstytucji) i prowadzi do nieważności postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.), przy czym zastrzegł, że przyjęta w tej uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia.

Z uwagi jednak na datę wydania zaskarżonego wyroku brak jest podstaw do przyjęcia nieważności postępowania, opartej na braku dochowania wymogu kolegalności składu orzekającego w drugiej instancji. Ponadto zgodnie z art. 6 ust. 2 ustawy z 28 maja 2021 r. sprawy, które przed dniem wejścia jej w życie sąd rozpoznawał w składzie innym niż jednego sędziego, w dalszym ciągu prowadzone miały być przez tego sędziego, któremu sprawa została przydzielona jako referentowi, do zakończenia sprawy w danej instancji.

Kurs wymiany waluty obcej w stosunku do waluty krajowej zmienia się w długim okresie kredytowania, co utrudnia także kredytodawcy przewidzenia zmiany obciążenia finansowego, jakie może pociągać za sobą określony w umowie kredytu mechanizm przeliczeniowy. Jednakże okoliczność ta nie może uzasadniać niewskazania w postanowieniach umowy, a także w informacjach przekazywanych przez przedsiębiorcę konsumentowi przed jej zawarciem, kryteriów stosowanych

przez bank w celu ustalenia kursu wymiany mającego zastosowanie do obliczenia kwoty wypłaconego kredytu i kwot poszczególnych rat. Konsument musi mieć zapewnioną możliwość zrozumienia, do czego się zobowiązuje (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 18 listopada 2021 r., C - 212/20, MP, BP przeciwko „A” prowadzącego działalność za pośrednictwem ‘A’ S.A.). Ciężar dowodu, że klauzula umowna w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13 była jasna i zrozumiała spoczywa na przedsiębiorcy (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 10 czerwca 2021 r., C - 776/19, C - 782/19, VP i in. przeciwko BNP Paribas Personal Finance S.A oraz AV i in. przeciwko BNP Paribas Personal Finance S.A., Procureur de la Republique). Z art. 3 i 5 dyrektywy 93/13, a także z pkt 1 lit. j i l oraz pkt 2 lit. b i d załącznika do tej dyrektywy wynika, że „do celów przestrzegania wymogu przejrzystości zasadnicze znaczenie ma kwestia, czy umowa wskazuje w sposób przejrzysty powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty obcej, a także związek między tym mechanizmem a mechanizmem przewidzianym w innych warunkach dotyczących uruchomienia kredytu, tak aby konsument mógł przewidzieć, w oparciu o jednoznaczne i zrozumiałe kryteria, wpływające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne”. Zwrot „w innych warunkach” oznacza, że w momencie zawarcia umowy, konsument powinien móc przewidzieć to, co będzie w momencie spłaty poszczególnych rat miesięcznych. Ocena świadomości konsumenta przy zawieraniu umowy jest możliwa jedynie w ramach kontroli incydentalnej, a wszelkie wątpliwości co do spełnienia przez bank wymogu przejrzystości powinny być interpretowane na korzyść konsumenta. Dlatego też do celów przestrzegania przez przedsiębiorcę w stosunku do konsumenta wymagania przejrzystości zasadnicze znaczenie ma to, czy umowa wskazuje w sposób jednoznaczny powody i specyfikę mechanizmu przeliczania waluty, tak by konsument mógł przewidzieć, na podstawie transparentnych i zrozumiałych kryteriów, wynikające dla niego z tego faktu konsekwencje ekonomiczne (zob. uzasadnienie wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 30 kwietnia 2014 r., C - 26/13, sprawa Árpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt.). Nawet okoliczność, że kredytobiorcą jest pracownik banku nie niweczy konieczności poinformowania go o istotnych ryzykach związanych

z umową (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 września 2023 r., C – 139/22).

W aktualnym orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i Sądu Najwyższego rozróżnia się abuzywność postanowień dotyczących kryteriów przeliczania waluty krajowej na walutę denominacyjną/indeksacyjną (klausule kursowe), od innych klauzul, których zastrzeżenie w umowie jest także równoznaczne z obciążeniem konsumenta ryzykiem walutowym, tj., negatywnymi następstwami deprecjacji waluty krajowej (tzw. klauzule ryzyka walutowego) (zob. wyroki z 20 września 2017 r., C - 186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. v. Banca Romaneasca SA, z 22 lutego 2018 r., C - 119/17, z 20 września 2018 r., C - 51/17, OTP Bank Nyrt. i in. v. Terez Ilyez i in., z 14 marca 2019 r., C - 118/17, Zsuzsanna Dunai v. ERSTE Bank Hungary Zrt., z 6 grudnia 2021 r., C 670/20, ERSTE Bank Hungary Zrt., uzasadnienia wyroków Sądu Najwyższego z 11 grudnia 2019 r., II CSK 382/18 i z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22).

Postanowienia umowy kredytu zawierające tzw. klauzulę ryzyka walutowego dotyczą głównego świadczenia konsumentów (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 10 czerwca 2021 r., C - 776/19, C - 782/19, VP i in. przeciwko BNP Paribas Personal Finance S.A oraz AV i in. przeciwko BNP Paribas Personal Finance S.A., Procureur de la Republique). W celu zadośćuczynienia wymaganiu ich transparentności, nie jest wystarczająca ogólna informacja przedsiębiorcy pozwalająca konsumentowi na zrozumienie, że w zależności od zmian kursu wymiany zmiana parytetu pomiędzy walutą rozliczeniową a walutą spłaty może pociągać za sobą niekorzystne konsekwencje dla jego zobowiązań finansowych, ani przedstawienie mu ewentualnych wahań kursów wymiany. Konsument powinien być jasno poinformowany, że podpisując umowę kredytu indeksowanego do waluty obcej, ponosi przez cały okres obowiązywania umowy ryzyko kursowe, które z ekonomicznego punktu widzenia może okazać się dla niego trudne do udźwignięcia w przypadku silnej deprecjacji waluty, w której otrzymuje wynagrodzenie (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 10 czerwca 2021 r., C - 776/19, C - 782/19, VP i in. przeciwko BNP Paribas Personal Finance S.A oraz AV i in. przeciwko BNP Paribas Personal

Finance S.A., Procureur de la Republique oraz wyrok Sądu Najwyższego z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22).

W wyroku z 10 czerwca 2021 r., C - 776/19, C - 782/19 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyjaśnił, że art. 3 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy dokonywać w ten sposób, że warunki umowny kredytu, które powodują skutek w postaci ponoszenia nieograniczonego ryzyka kursowego przez kredytobiorcę, mogą doprowadzić do powstania znaczącej nierównowagi wynikających z tej umowy kredytu praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta, jeśli przedsiębiorca nie mógłby racjonalnie oczekiwać, przestrzegając wymogu przejrzystości w stosunku do konsumenta, że ten konsument zaakceptowałby, w następstwie indywidualnych negocjacji, nieproporcjonalne ryzyko kursowe, które wynika z takich warunków (por. też uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 13 maja 2022 r., II CSKP 464/22).

Z kolei w uzasadnieniu wyroku z 27 listopada 2019 r. II CSK 483/18, Sąd Najwyższy wskazał, że nie jest wystarczające wskazanie w umowie, że ryzyko związane z zmianą kursu waluty ponosi kredytobiorca oraz odebranie od niego oświadczenia o standardowej treści, że został poinformowany o ponoszeniu ryzyka wynikającego ze zmiany kursu waluty oraz przyjął do wiadomości i akceptuje to ryzyko. Wprowadzenie do umowy kredytowej zawieranej na wiele lat mechanizmu działania ryzyka kursowego, wymagało szczególnej staranności Banku w zakresie wyraźnego wskazania zagrożeń wiążących się z oferowanym kredytem, tak by konsument miał pełne rozeznanie konsekwencji ekonomicznych zawieranej umowy. W takim stanie rzeczy przedkontraktowy obowiązek informacyjny w zakresie ryzyka kursowego powinien zostać wykonany w sposób jednoznacznie i zrozumiale unaoczniający konsumentowi, który z reguły posiada elementarną znajomość rynku finansowego, że zaciągnięcie tego rodzaju kredytu jest bardzo ryzykowne.

Ochrona konsumenta może zostać zapewniona jedynie wtedy, gdy uwzględnione zostaną jego rzeczywiste i tym samym bieżące interesy, a nie interesy, jakie miał w okolicznościach istniejących w chwili zawarcia danej umowy. Podobnie skutki, przed którymi interesy te powinny być chronione, to takie, które rzeczywiście powstałyby, w okolicznościach istniejących lub możliwych

do przewidzenia w chwili zaistnienia sporu, gdyby sąd krajowy unieważnił tę umowę, a nie skutki, które w dniu zawarcia tej umowy wynikałyby z jej unieważnienia (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 3 października 2019 r., C - 260/18, motyw 51).

W świetle dyrektywy 93/13, pojęcie znaczącej nierównowagi na niekorzyść konsumenta należy ocenić, przeprowadzając analizę przepisów krajowych mających zastosowanie w przypadku braku porozumienia stron, aby ocenić, czy i, w odpowiednim przypadku, w jakim zakresie postanowienia umowne stawiają konsumenta w sytuacji gorszej niż ta przewidziana w obowiązujących przepisach krajowych; aby ustalić, czy ta równowaga pozostaje „w sprzeczności z wymogami dobrej wiary”, należy sprawdzić, czy przedsiębiorca traktujący konsumenta w sposób sprawiedliwy i słuszny mógłby racjonalnie spodziewać się, iż konsument ten przyjąłby dany warunek w drodze negocjacji indywidualnych (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 14 marca 2013 r., C - 415/11, Mohammed Aziz v. Caixa d'Estalvis de Catalunya Tarragona i Monresa, uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 20 czerwca 2018 r., III CZP 29/17, OSNC 2019, nr 1, poz. 2). Rażąco naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję, na niekorzyść konsumenta praw i obowiązków wynikających z umowy, skutkujące niekorzystnym ukształtowaniem jego sytuacji ekonomicznej oraz jego nierzetelne traktowanie (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 3 lutego 2006 r., I CK 297/05, z 15 stycznia 2016 r., I CSK 125/15, OSNC - ZD 2017, nr 1, poz. 9; z 27 listopada 2015 r., I CSK 945/14, z 30 września 2015 r., I CSK 800/14, z 29 sierpnia 2013 r. I CSK 660/12).

Konsument jest stroną słabszą w stosunku do przedsiębiorcy, zarówno pod względem możliwości negocjacyjnych, jak i ze względu na stopień poinformowania. Z tej przyczyny art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 przewiduje, że nieuczciwe warunki nie będą wiążące dla konsumenta. Jest to przepis bezwzględnie wiążący, który zmierza do zastąpienia formalnej równowagi praw i obowiązków stron, ustanowionych w umowie, równowagą rzeczywistą, która przywraca równość stron. Sąd krajowy zobowiązany jest do zbadania z urzędu, czy dane warunki umowne wchodzące w zakres stosowania dyrektywy mają nieuczciwy charakter i by dokonawszy takiego badania, zniwelował brak równowagi

między konsumentem a przedsiębiorcą (zob. wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 4 czerwca 2009 r., C - 243/08, Pannon GSM, motywy 31,32, z 14 czerwca 2012 r., C - 618/10, Banco Espanol de Credit SA, v. Joaquin Calderon Camino, motywy 39, 40, 42,43, a także wyrok z 3 marca 2020 r., C - 125/18, Gomez del Moral Guasch, motyw 62).

Dlatego też nie mogły odnieść zamierzonego skutku prawnego zarzutu kasacyjne kontestujące stanowisko Sądu odwoławczego w kwestii braku prawidłowego wypełnienia przez pozwanego Bank w stosunku do powódki przedkontraktowych obowiązków informacyjnych.

Sporna umowa kredytu została zawarta przed zmianą pr. bank., dokonaną ustawą z dnia 29 lipca 2011 r., którą wprowadzono uregulowania, iż umowa o kredyt denominowany lub indeksowany do waluty innej niż waluta polska, powinna zawierać szczegółowe zasady określenia sposobów i terminów ustalania kursu wymiany walut, na podstawie którego w szczególności wyliczana jest kwota kredytu, jego transz i rat kapitałowo - odsetkowych oraz zasady przeliczania na walutę wypłaty albo spłaty kredytu (art. 69 ust. 2 pkt 4a pr. bank.) oraz, że w przypadku takich umów kredytu, kredytobiorca może dokonywać spłaty rat kapitałowo-odsetkowych bezpośrednio w tej walucie (art. 69 ust. 3 pr. bank.).

W orzecznictwie za ugruntowane już należy uznać stanowisko, że mechanizm ustalania przez bank kursów waluty, który pozostawia bankowi swobodę, jest w sposób oczywisty sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumenta, a klauzula, która nie zawiera jednoznacznej treści i przez to pozwala na pełną swobodę decyzyjną przedsiębiorcy w kwestii bardzo istotnej dla konsumenta, dotyczącej kosztów kredytu, jest klauzulą niedozwoloną w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c. (zob. wyroki Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016, nr 11, poz. 134, z dnia 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16, z 27 lutego 2019 r., II CSK 19/18, z 11 grudnia 2019 r., V CSK 382/18). Równoznaczność treści spornego warunku umownego do warunku wpisanego do rejestru klauzul niedozwolonych może być podstawą do unieważnienia umowy kredytowej (zob. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 21 września 2023 r., C-139/22).

W przeszłości Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej prezentował stanowisko, że w odniesieniu do postanowienia stanowiącego elementu tzw. spreadu walutowego, art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, nie stoi na przeszkodzie, aby sąd krajowy zastąpił niedozwolone postanowienie umowne przepisem prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym (por. wyroki 30 kwietnia 2014 r., nr C - 26/13, Árpád Kásler, Hajnalka Káslerné Rábai przeciwko OTP Jelzálogbank Zrt. i z 21 stycznia 2015 r., C - 482/13, Unicaja Banco SA v. Jose Hidalgo Rueda i in.). Orzecznictwo Sądu Najwyższego poszło jeszcze dalej i dopuszczało możliwość stosownego wypełnienia luki w umowie także w innych sytuacjach, zagrażających interesom konsumenta, również wtedy, gdy nie ma możliwości odwołania się do odpowiedniego przepisu dyspozytywnego (por. wyrok z dnia 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16, OSNC 2018 r., nr 7-8, poz. 79), a przy indeksacji prowadzącej do zmiany wysokości świadczenia zobowiązanego stanowi w istocie wariant waloryzacji sądowej, mają zatem zastosowania do niej przesłanki określone w art. 358¹ § 3 k.c. nakazujące rozważnie interesów stron i zasad współżycia społecznego w określaniu zmiany wysokości umownego świadczenia (por. uzasadnienie wyroku z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16). Odwoływano się też do art. 358 § 2 k.c. w wersji znowelizowanej ustawą z dnia 23 października 2008 r. (Dz. U. Nr 228, poz. 1506), który stanowi, że wartość waluty obcej określa się według kursu średniego ogłaszanego przez NBP, podkreślając, że może on stanowić wskazówkę pomocną w rozwiązaniu kwestii spreadu walutowego (por. też uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16), a także do analogii z art. 41 prawa wekslowego (por. uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16). Ponadto przyjmowano, że postanowienie umowy kredytu zawierające uprawnienie banku do przeliczenia sumy wykorzystanego przez kredytobiorcę kredytu do waluty obcej (tzw. klauzula spreadu walutowego) nie dotyczy świadczeń głównych stron w rozumieniu art. 385¹ § 1 zd. 2 k.c. (por. wyroki Sądu Najwyższego z 22 stycznia 2016 r., I CSK 1049/14, OSNC 2016 nr 11, poz. 134, z 1 marca 2017 r., IV CSK 285/16, z 14 lipca 2017 r., II CSK 803/16 i z 29 października 2019 r., IV CSK 309/18).

W tej ostatniej kwestii w powołanym już wyroku z 30 kwietnia 2014 r., C - 26/13, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej uchylił się od oceny,

czy będące częścią klauzuli indeksacyjnej postanowienie przewidujące spłatę rat w walucie krajowej, których wysokość była obliczana na podstawie kursu sprzedaży CHF stosownego przez kredytujący bank, określa główny przedmiot umowy, pozostawiając tę ocenę sądom krajowym. Jednak w późniejszym orzecznictwie Trybunał precyzował swoje stanowisko w tej materii, w ten sposób że za postanowienia umowne mieszczące się w pojęciu „główny przedmiot umowy” w rozumieniu art. 4 ust. 2 dyrektywy 93/13, należy uważać te postanowienia, które określają podstawowe świadczenie w ramach danej umowy i które z tego względu charakteryzują tę umowę (zob. wyroki z 26 lutego 2015 r., C - 143/13 i z 20 września 2017 r., C - 186/16, Ruxandra Paula Andriciuc i in. v. Banca Romaneasca SA).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego w odniesieniu do powyższych kwestii sytuacja uległa zasadniczej zmianie po wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 3 października 2019 r., C- 260/18, w którym orzeczono, że art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13, należy interpretować w ten sposób, że: - stoi on na przeszkodzie wypełnieniu luk w umowie, spowodowanych usunięciem z niej nieuczciwych warunków, które się w niej znajdowały, wyłącznie na podstawie przepisów krajowych o charakterze ogólnym, przewidującym, że skutki wyrażone w treści czynności prawnej są uzupełniane w szczególności przez skutki wynikające z zasad słuszności lub ustalonych zwyczajów (w tym kontekście Trybunał nawiązał do wskazanych przez krajowy sąd pytający przepisów jak art. 56, czy art. 354 k.c.), które nie stanowią przepisów dyspozytywnych lub przepisów mających zastosowanie, jeżeli strony umowy wyrażą na to zgodę, a zatem możliwość zastąpienia abuzywnych postanowień umownych, która stanowi wyjątek od ogólnej zasady, zgodnie z którą dana umowa pozostaje wiążąca dla stron tylko wtedy, gdy może ona nadal obowiązywać bez zawartych w niej nieuczciwych warunków, jest ograniczona do przepisów prawa krajowego o charakterze dyspozytywnym lub mających zastosowanie, jeżeli strony wyrażą na to zgodę i opiera się w szczególności na tym, że takie przepisy nie zawierają nieuczciwych warunków; - nie stoi on na przeszkodzie temu, aby sąd krajowy, po stwierdzeniu nieuczciwego charakteru niektórych warunków umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej i oprocentowanego według stopy procentowej bezpośrednio powiązanej ze stopą międzybankową danej waluty, przyjął zgodnie z prawem krajowym, że ta umowa nie

może nadal obowiązywać bez takich warunków z tego powodu, że ich usunięcie spowodowałoby zmianę charakteru głównego przedmiotu umowy; - stoi on na przeszkodzie utrzymywaniu w umowie nieuczciwych warunków, jeżeli ich usunięcie prowadziłoby do unieważnienia tej umowy, a sąd stoi na stanowisku, że takie unieważnienie wywołałoby niekorzystne skutki dla konsumenta, gdyby ten ostatni nie wyraził zgody na takie utrzymanie w mocy.

Możliwość zastąpienia niedozwolonego postanowienia umownego, w tym typowych klauzul kursowych (odsyłających do tabel bankowych) wchodzi w rachubę tylko, gdy, po pierwsze, po wyłączeniu klauzuli abuzywniej umowa nie może obowiązywać, o czym decyduje obiektywne podejście w świetle prawa krajowego, przy czym wola stron umowy nie ma znaczenia; po drugie, całkowity upadek umowy naraża konsumenta na szczególnie niekorzystne konsekwencje, w świetle okoliczności istniejących lub możliwych do przewidzenia w chwili zaistnienia sporu, z uwzględnieniem rzeczywistych i bieżących interesów konsumenta oraz zastrzeżeniem, że do celów tej oceny decydująca jest wola w tym przedmiocie konsumenta; i po trzecie, istnieje przepis dyspozytywny albo przepis mający zastosowanie, gdy strony danej umowy wyrażą na to zgodę, który mógłby zastąpić wyłącznie niedozwolone postanowienie umowne, umożliwiając utrzymanie umowy z korzyścią dla konsumenta. W sytuacji, gdy powyższe przesłanki są spełnione klauzula abuzywna zostaje zastąpiona i umowa zostaje utrzymana w mocy. Natomiast, gdy przesłanki zastąpienia nie są spełnione, umowa jest w całości nieskuteczna, chyba że konsument wyrazi zgodę na niedozwolone postanowienie, przywracając mu jednostronnie skuteczność (zob. też wyroki Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z 26 marca 2017 r., C - 70/17, C- 179/17, Abanca Corporation Bancaria SA, v. Albertowi Garcii Santosowi i Bankia SA, v. Alfonsowi Antoniowi Lau Mendozie i in., z 3 października 2019 r., C - 260/18 Justyna Dziubak, Kamil Dziubak v. Raiffeisen Bank International AG i z 18 listopada 2021 r., C - 212/20; uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2021 r. - zasada prawna - III CZP 6/21, OSNC 2021, nr 9, poz. 56).

Konstrukcja zastosowana w art. 385¹ k.c. i art. 385² k.c. ma realizować dyrektywne zadanie sankcyjne, zniechęcając profesjonalnych kontrahentów

zawierających umowy z konsumentami do wprowadzania do nich niedozwolonych postanowień.

Jak wskazuje się w orzecznictwie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (zob. wyrok z 29 kwietnia 2021 r., C - 19/20, I.W. i R.W. przeciwko Bank BPH S.A.), wykładni art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy dokonywać w ten sposób, że sąd krajowy jest zobowiązany do stwierdzenia nieuczciwego charakteru warunku umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem, nawet jeśli warunek ten został zmieniony przez strony w drodze umowy, chyba że konsument poprzez zmianę nieuczciwego warunku zrezygnował z przywrócenia mu sytuacji, w jakiej znajdowałby się w braku tego warunku. Z przepisu art. 6 ust. 1 dyrektywy 93/13 nie wynika, że stwierdzenie nieuczciwego charakteru pierwotnego warunku umownego miałoby co do zasady skutek w postaci unieważnienia umowy, jeśli zmiana tego warunku pozwala na przywrócenie równowagi między obowiązkami i prawami tych stron wynikającymi z umowy i na usunięcie wady obciążającej ten warunek. Jednak w wyroku z 8 września 2022 r., C - 80/21, C - 81/21 i C - 82/21, Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej orzekł, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że stoją one na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy może, po stwierdzeniu nieważności nieuczciwego warunku znajdującego się w umowie zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, która to nieważność nie pociąga za sobą nieważności tej umowy w całości, zastąpić ten warunek przepisem dyspozytywnym prawa krajowego, a ponadto stoją na przeszkodzie orzecznictwu krajowemu, zgodnie z którym sąd krajowy może stwierdzić nieuczciwy charakter nie całości warunku umowy zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą, lecz jedynie elementów tego warunku, które nadają mu nieuczciwy charakter, w związku z czym warunek ten pozostaje, po usunięciu takich elementów, częściowo skuteczny, jeżeli takie usunięcie sprowadzałoby się do zmiany treści tego warunku, który ma wpływ na jego istotę.

Zagadnienia związane z pouczeniem powódki jako konsumenta o skutkach nieważności umowy, w kontekście ewentualnej jego zgody na abuzywne postanowienia umowne, mają po ostatnich orzeczeniach Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej drugorzędne znaczenie. Otóż w wyrokach z 15 czerwca 2023 r., C - 520/21, z 7 grudnia 2023 r., C-140/22 oraz w postanowieniu z 11 grudnia 2023

r., C-756/22 Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej stwierdził, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście nieważności umowy kredytowej zawartej przez przedsiębiorcę z konsumentem, stoją one na przeszkodzie takiej wykładni prawa krajowego, że instytucja bankowa może domagać się od konsumenta rekompensaty przekraczającej zwrot kapitału wypłaconego z tytułu wykonania umowy oraz ustawowe odsetki za zwłokę liczone od dnia wezwania do zapłaty, a ponadto w wyroku z 7 grudnia 2023 r., C-140/22 wyjaśnił, że art. 6 ust. 1 i art. 7 ust. 1 dyrektywy 93/13 należy interpretować w ten sposób, że w kontekście nieważności umowy kredytowej ze względu na przewidziane w niej abuzywne postanowienia, stoją one na przeszkodzie wykładni sądowej prawa krajowego, zgodnie z którą wykonywanie praw, które konsument wywodzi z tej dyrektywy, jest uzależniona od złożenia przez tego konsumenta przed sądem oświadczenia, w którym twierdzi on, że nie wyraża zgody na utrzymanie w mocy tego abuzywnego warunku oraz że jest świadomy konsekwencji tego uznania nieważności umowy oraz wyraża on zgodę na uznanie umowy za nieważną.

W konsekwencji nie zasługiwały również na uwzględnienie zarzuty kasacyjne eksponujące ważność umowy, przy zastąpieniu abuzywnych klauzul przeliczeniowych średnim kursem NBP.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c., a o kosztach postępowania kasacyjnego zgodnie z art. 98 § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. i art. 398²¹ k.p.c., przy uwzględnieniu § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt. 2 i § 20 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (jedn. tekst: Dz. U. z 2023 poz.1935). Orzeczenie o odsetkach od zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym znajduje uzasadnienie w art. 98 § 1¹ k.p.c. w zw. z art. 19 ust. 1 i art. 31 ustawy z dnia 9 marca 2023 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 614) oraz przy uwzględnieniu § 2a rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 6 sierpnia 2014 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności.

Władysław Pawlak

Roman Trzaskowski

Karol Weitz

[SOP]

[ał]